

Vaccins werken tegen virus, dijken werken tegen hoog water

Posted on 9 januari 2021 by Arnout Jaspers

Het is nu moeilijk voorstelbaar, maar later dit jaar zal er een dag komen, en daarna een hele week, waarin het nieuws niet gedomineerd wordt door het coronavirus of de fratsen van Donald Trump. Dan zal het weer over klimaatverandering gaan.

Al tijdens de eerste coronagolf, in het voorjaar, klommen vele denkers in de pen om een diepere duiding aan de Covid-19 crisis te geven. Wie niet van de straat is, kan zich bij zo'n majeure crisis immers niet beperken tot wat iedereen ziet en snapt, namelijk dat een nieuw virus zich over de wereld verspreidt.

Nee, voor diepe denkers moest deze pandemie iets veel essentiëlers betekenen dan het platte feit dat heel wat mensen doodziek worden. In de Middeleeuwen was dat simpel: elke epidemie was een straf van God voor de zondige mensheid. Aan zonden die moesten worden aangeklaagd, was natuurlijk nooit gebrek.

Is de pandemie een straf?

Eigenlijk ligt dit voor de hedendaagse 'progressieve' intellectueel maar weinig gecompliceerder: deze epidemie is namelijk een straf van Moeder Natuur. Het Covid-19 virus is waarschijnlijk ontstaan in vleermuizen, en via een of meer tussengastheren op een vleesmarkt in Wuhan op de eerste mens overgesprongen, waarna het zich via vliegverkeer razendsnel over de hele wereld verspreidde.

Een geschenk uit de hemel voor boetepredikers: dit was geen toevallige mutatie in een coronavirus, nee, dit is een symptoom van een structureel probleem, namelijk onze zondige, de biodiversiteit en het klimaat bedreigende levenswijze. Dus vlees eten, dat kan nu echt niet meer, net zo min als zomaar de wereld over vliegen. Niet alleen nu even niet, maar nooit meer. Slechts in een wereld bevolkt door *sedentaire* veganisten met een onvoorwaardelijk basisinkomen zullen geen nieuwe epidemieën meer uitbreken.

Typerend voor deze school van denken was bijvoorbeeld in mei 2020 Rob Wijnberg's column op *De Correspondent*, die klimaatverandering een 'pandemie in *slow motion*' noemt. Op een of ander metafysisch niveau zou een virusepidemie hetzelfde zijn als de opwarming van de aarde, zij het dat eerstgenoemde zich honderd keer sneller voltrekt. De les die we hier uit zouden moeten trekken, is dat tegen beide dreigingen 'fundamentele verandering op wereldschaal' nodig is. Deze crisis is een unieke kans om beide problemen met één grandioze revolutie aan te pakken.

We zien hier twee 'progressieve' reflexen die ook het klimaatdebat tot een speelveld voor dogmatici gemaakt hebben. Eerst wordt een weliswaar reëel en serieus probleem uitvergroot tot een allesoverheersende, apocalyptische dreiging. Vervolgens moet de oplossing komen van niets minder dan een alomvattende revolutie.

Het mooie is, dat we oplossing van de *fast forward* pandemie zich voor onze ogen zien voltrekken. Die oplossing is uitgedokterd door een paar nerds in een lab, razendsnel opgeschaald, getest en geproduceerd door het vermaledijde farmaceutisch grootbedrijf, en wordt momenteel per diepgevroren pallet uitgerold over de westerse wereld: mRNA-vaccins.

Wat straks?

Vaccinatie is een technocratische oplossing pur sang, die overduidelijk niets aan 'het systeem' verandert, maar wel buitengewoon effectief is. Daarom zullen we na de zomer, als wijdverbreide vaccinatie Covid-19 tot een ondergeschikt probleem gemaakt heeft, van progressieve denkers weinig meer horen over de analogie tussen deze pandemie en klimaatverandering. Tegen die tijd dient zich vast wel weer een nieuwe, diepzinnige metafoor aan.

Ondertussen is het best een goed idee om hieruit lessen te trekken voor de 'pandemie in slow motion'. Namelijk, dat het probleem van klimaatverandering ook zonder fundamentele verandering op wereldschaal op te lossen is. Er hoeft niks mis te zijn met een technische *quick fix*.

Doe eens wat tegen de gevolgen!

'Progressieve' denkers zouden zich minder blind moeten staren op *mitigatie* (het voorkómen van opwarming), waarvoor inderdaad de hele maatschappij op de schop moet, en meer open staan voor *adaptatie*, ofwel pragmatische tegenmaatregelen die veel goedkoper en minder disruptief zijn.

De apocalyptische voorspellingen voor de kosten (in geld en slachtoffers) van klimaatverandering zijn zonder uitzondering gebaseerd op de aanname dat we tien, twintig of vijftig jaar lang niets doen om onze maatschappij aan dat veranderende klimaat aan te passen.

Wat volkomen zot is, want we zijn al duizenden jaren bezig om ons aan veranderende omstandigheden aan te passen; dat is juist waar we zo buitengewoon goed in zijn, en waarom zouden we daar uit angst voor klimaatverandering mee stoppen? Om in stijl te blijven: een solide dijk is een prima vaccin tegen overstromingen door zeespiegelstijging.